

Om upplagring av brännved

FOLKFÖRSÖRJNINGSMINISTERIET uppmanar vederbörande att tillse, att upplagringen av ved för vintern verkställes ändamålsenligt. I det följande givas endel anvisningar om detförfarande, som bör iakttagas vid upplagringen.

Färsk och torr ved.

Ett växande träd uppsuger ansemliga mängder vatten ur jorden. Ehuru vatten hela tiden avgår genom blad och barr, finnas dock betydande mängder därav inne i stammen, i vissa delar ända upp till 2—3 gånger trädets torrsvikt. Björkens vattenhalt är i medeltal 80 %, någorlunda jämnt fördelad på stammens olika delar. Hos tallen åter är kärnvedens vattenhalt endast c:a 30 %, ytvedens däremot ung. 110—150 %. Sådan tall, vars märe är omgiven av rödaktig kärnved, hugges sällan till ved.

Då ett träd fälls, begynner vattnet i trädet avdunsta, trädet torkar. Detta sker olika beroende på årstiden och temperaturen samt nederbörden och upplagringssättet. Ett träd, som fällts om vintern, börjar huvudsakligen torka först under vårvindarnas inverkan. Våren och försommaren är i allmänhet den fördelaktigaste tiden för torkning i det fria. Under sommaren sker torkningen redan långsammare, och under hösten är den alldeles obetydlig, såvida icke hösten är särskilt varm. Vattenhalten hos lagertorr trä uppgår till ungefär 30—40 %. Om lufttorkat trä talar man, då träet legat skyddat mot regn, alltså under tak. Vattenhalten kan beroende på omständigheterna nedgå till mindre än 18 %.

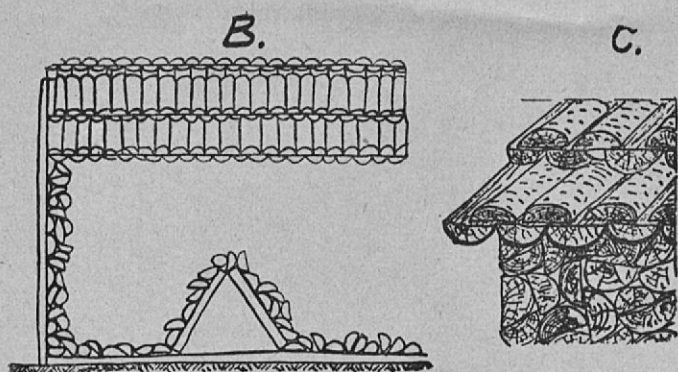

Bild 1

En famn färsk björkved väger 2,200 kilogram, en famn torr björkved däremot 1,540 kilogram. I ett hus med centralvärme, i vilket årligen förbrukas 100 famnar ved,

kastas årligen 66,000 kilogram vatten under pannan om man eldar med färsk ved. Eldar man med färsk barrved, stiger vattenmängden över 100,000 kilogram.

Hur skall färsk ved upplagras?

Upplagringen får inte ske så, att det understa lagret vilar direkt på marken, utan veden skall radas på underlagsträn. Härvid kan även regnvattnet fritt rinna bort under travarna. Vid upplagring av ved begår man ofta det felet, att man placerar travarna omedelbart invid varandra. På sålunda upplagrad ved uppstå ofta svampar, och veden blir utsatt för röta. Utan undantag är följden den, att veden mörknar och dess värde sjunker i köparens ögon.

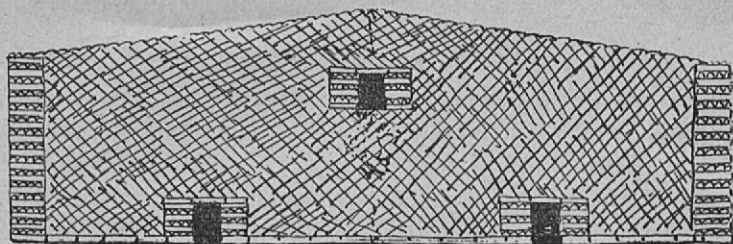
För att torkningen skall ske snabbare bör färsk ved travas på öppna platser, travarna böra vila på underlagsträn och placeras på c:a $\frac{1}{2}$ meters avstånd från varandra. Under inga omständigheter få flere än två travar placeras bredvid varandra.

Ofta tvistar man därom, huruvida vedhalvor vid travandet skola vändas uppåt eller nedåt. Torkningen är inte i särskilt hög grad beroende av hur vedträna placeras. Det översta lagret bör likväl radas så, att den kluvna sidan ligger uppåt. Den bildar ett slags tak. Om man dessutom över springorna placerar vedhalvor såsom lister med den runda sidan uppåt, så är travningen oklanderlig. (Bild 1 C.). Under torra somrar sker torkningen utan tvivel snabbare, om den kluvna sidan är vänd uppåt, under regniga somrar är förhållandet det motsatta.

Upplagring av halvtorr ved.

Höstregnen kunna förstöra kvaliteten även på väl torkad ved. Ett träd, isynnerhet björken, som har tjock bark, suger upp regnvatten, och

Bild 2

på höstvintern rinner snöslagg ner i travarna, och när det fryser till, kan det stundom fästa vedhalvorna stadigt vid varandra. Det är utan vidare klart, att sådan ved minskar lågans kraft. Veden kan förlora 10 ja ända till 20 % av sitt brännvärde. Då veden t.ex. i Helsingfors hemkörd kostar 610 mark famnen, lönar det sig att offra möda och pengar på en ordentlig upplagring av veden och på vården av upplagringsplatserna.

Om halvtorr eller färsk ved på våren upplagras i konsumtionscentra, borde travarna icke göras högre än 2 meter, ej heller borde man tränga ihop dem alltför mycket.

Underlagsträn äro nödvändiga, och för att påskynda torkningen borde man verkställa travningen så, att luftkanaler bildas, detta isynnerhet då slutna gårdsplaner användas såsom upplagsplats.

Senare då veden torkat, kan travhöjden ökas.

Under senare hälften av sommaren kunna travarna göras högre om veden varit behörigen upplagrad på landsorten. Luftkanalerna får man icke heller nu glömma. De äro alldeles nödvändiga för torkningen, och lika nödvändiga äro underlagsträna, som gör det möjligt för regnvattnet att rinna bort.

Upplagring av torr ved.

Även ett kortvarigt regn kan vattendränka ved, som är upplagrad utomhus. Mellan barken och träet intränger vatten, och vatten kan rinna ned ända till travens understa lager. Därför bör förrådet skötas så, att veden inte blir sämre och förlorar sitt brännvärde. Detta gäller isynnerhet björk med tjock bark. Barken täckes ju av näver, som vattnet inte tränger igenom. Om barken blir våt, kan vattnet inte avdunsta utan ger upphov till röta. Fördenskull böra travarna skyddas mot regn. De böra alltså täckas genast, då veden är tillräckligt torr, om den inte varit torr redan vid upplagringen.

Vedens täckande får komma ifråga endast om veden är torr.

Kraftpapper är bra att täcka med, men sådant är svårt att få nuförtiden, och dessutom är det dyrt. Billigare blir täckningen, om taket göres av vedhalvor. Man väljer väl kluvna, stora vedträn, vilka radas överst på traven tätt invid varandra med den kluvna sidan uppåt, och över springorna läggas vedhalvor med den kluvna sidan nedåt. (Bild 1.). Bräder äro självfallet utmärkta till tak. De ha den fördelen framför vedträn, att de äro längre. Täckningen skall nämligen verkställas så, att vattnet inte kan rinna ned vid skarvarna.

Fördenskull böra travarna göras så, att ett slutande tak bildas. Den högsta travens tak bör skjuta över den bredvidliggande travens tak och detta över den följandes o.s.v. Härvid rinner vattnet bort längs taket och tränger inte in i traven.

Den schematiska bilden n:o 3 visar hur taket göres.

Försök ha visat, att veden torkar bäst i stackar. Bild n:o 2 visar en sorts stack. Stackens botten bör göras särskilt omsorgsfullt, så att luftväxlingen blir god. Underlagsträna böra vara stora.

Vid stackning böra travarna förses med luftkanaler, som i stackar av torr eller nästan torr ved böra vara på 3—4 meters avstånd från varandra och i stackar av färsk ved ännu närmare.

Luftkanalernas storlek är något under 1×1 meter, och på sidorna radas veden korsvis, såsom bilderna utvisa. Korsradningen kring öppningarna stöder även traven och bidrar till att hålla den samman. Man kan också göra kvadrat- eller triangelformiga ramar och verkställa radningen såsom bild 1 B utvisar.

Om man på försommaren stackar ved, som huggits föregående vinter, bör taket göras först senare på sommaren, så att vinden och solen få torka veden. Täckningen hindrar höstregnens förstörande inverkan, och i en täckt trave kan ej heller snön tränga in.

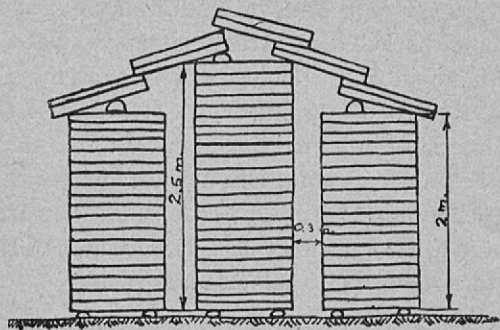

Bild 3